

Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип

УНИВЕРЗИТЕТСКИ БИЛТЕН

декември 2012 година
Штип

Број 94, 7 декември 2012 година

СОДРЖИНА

РЕФЕРАТ за избор на наставник во звање доцент за наставно-научна област економски развој на Економски факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.....	3
РЕФЕРАТ за избор на наставник во сите наставно-научни звања за наставно-научното поле/област преработка на анимални производи на Земјоделскиот факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип	19
РЕФЕРАТ за избор на еден соработник асистент за научната област фитопатологија на Земјоделскиот факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип	22
РЕФЕРАТ за избор на наставник во сите наставно-научни звања за наставно-научната област романистика на Филолошкиот факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип	30
РЕФЕРАТ за збор на наставник од наставно-научната област метода на анализа на структура и функционирање на претпријатието и организација на административни процеси“ на Машинскиот факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип	35
РЕФЕРАТ за избор на помлад асистент / асистент (специјалист) за наставно-научната област ортопедија на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип	39
РЕЦЕНЗИЈА на докторската дисертација со наслов „Реконструирање на рудниците за олово и цинк во Косово“ од кандидатот м-р Ферат Шаља, Факултет за природни и технички науки, Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип	43
РЕЦЕНЗИЈА на ракописот со наслов „Трудово право“ (скрипта) од авторите доцент д-р Андон Мајхошев и доцент д-р Војо Беловски, Правен факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип	47
РЕЦЕНЗИЈА на ракописот со наслов „Сензорна и аналитичка евалуација на вино“ од авторот доц. д-р Виолета Иванова-Петропулос, Земјоделски факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип	51
РЕЦЕНЗИЈА за трудот „Одбрани теми од педагогија“ на проф. д-р Емилија Петрова-Ѓорѓева, Факултет за образовни науки, Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип	55
РЕЦЕНЗИЈА за трудот „Одбрани теми од педагогија“ на проф. д-р Емилија Петрова-Ѓорѓева, Факултет за образовни науки, Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип	57
РЕЦЕНЗИЈА на ракописот „Производство, преработка и обработка на месо“ од проф. д-р Ацо Кузелов, Земјоделски факултет при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип	59
ПРЕГЛЕД на наслови на теми за изработка на магистерски трудови одобрени од наставно-научниот совет на единицата	62

Издавач:

Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип

Главен и одговорен уредник: проф. д-р Саша Митрев
 Уредници: проф. д-р Блажо Боев, м-р Ристо Костуранов
 Лектор: Даница Гавриловска-Атанасовска
 Техничко уредување: Славе Димитров, Благој Михов

РЕЦЕНЗИЈА

**НА РАКОПИСОТ СО НАСЛОВ „ТРУДОВО ПРАВО“ (СКРИПТА) ОД
АВТОРИТЕ ДОЦЕНТ Д-Р АНДОН МАЈХОШЕВ И ДОЦЕНТ Д-Р ВОЈО
БЕЛОВСКИ, ПРАВЕН ФАКУЛТЕТ, УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ – ШТИП**

Врз основа на одредбите од Статутот и Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип, како и Одлуката бр. 1602-249/5 од 13.11.2012 донесена на 76. редовна седница на Наставно-научниот совет на Правниот факултет, одржана на 12 ноември 2012 година, избрана е Рецензентска комисија во состав:

- проф. д-р Осман Кадриу, Правен факултет, ФОН-Скопје и
- доцент. д-р Љупчо Сотировски, Правен факултет, Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип,

за изготвување на извештај - рецензија на приложениот ракопис со наслов „Трудово право“ од авторите доцент д-р Андон Мајхошев и доцент д-р Војо Беловски, наменет за студентите од прв циклус студии на Правниот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“ – Штип.

По прегледот на ракописот, Комисијата до Наставно-научниот совет на Правниот факултет го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Општи податоци за ракописот. Учебното помагало - скрипта „Трудово право“ од доц. д-р Андон Мајхошев и доц. д-р. Војо Беловски претставува континуирана заложба на авторите да ја оформат потребната литература од областа на трудовото право за студентите од прв циклус на студии на Правниот факултет. Скриптата е подготвена за потребите на студентите од студиските програми: Правосудна насока, Јавна администрација – модул Финансово право и Применета политика и дипломатија-модул Европско право и таа ги содржи сите предвидени содржини што се опфатени во предметната програма Трудово право, застапена во втора академска година (III и VI семестар, во зависност од насоката), со неделен фонд на часови (2+2+1).

Податоци за обем на ракописот. Проблематиката што е предмет на обработка е претставена во текст од вкупно 278 страници, од кои на 274 страници е претставен основниот текст, на 5 страници се поместени 98 релевантни библиографски единици, од монографски единици, периодични списанија, статии, извештаи и интернет страници, во најголем дел странска литература што ги покрива подрачјата што се третирали во трудот. Исто така, во трудот се користени најважните меѓународни и регионални акти на МОТ, ООН, Советот на Европа, ЕУ, како национални закони од работното и социјалното законодавство, безбедноста и здравјето, како и поважните колективни договори. Трудот е пишуван во А4 формат со нормален проред, употребен е фонд *Arial*, големина на буквите е 12. Обемот на трудот и неговата содржина ги задоволува критериумите според бројот на часови и според одредбите од Правилникот за единствените основи за остварување на издавачката дејност на Универзитет „Гоце Делчев“ – Штип.

Податоци за постоење на сличен или ист наслов. Скриптата е напишана на оригинален начин и во неа е поместена трудово-правната проблематика. Може да се каже дека трудот претставува научен материјал со висок квалитет, кој може да се примени за стекнување на широки знаења од доменот на трудовото и социјалното право, како за студентите, така и за пошироката јавност. Во таа смисла, скриптата како учебно помагало претставува основен едукативен пишан стручен материјал, приспособен на потребите за образование и едукација во областа на трудовото право. Затоа сметаме дека оваа скрипта е од извонредно значење, како од теоретски, така и од практичен аспект.

Краток опис на содржината.

Од содржински аспект, скриптата содржи 15 тематски целини - поглавја: Основни и општи содржини на трудовото право (Поглавје I); Развој на трудовото право и законодавство (Поглавје II); Извори на трудовото право (Поглавје III); Меѓународна организација на трудот - МОТ (Поглавје IV); Работни односи (Поглавје V); Начини на престанување на договорот за вработување (Поглавје VI); Платите, надоместоците на плата, пауза, одмори и отсуства (Поглавје VII); Безбедноста и здравјето (Поглавје VIII); Остварување на заштита на правата, обврските и одговорностите од работен однос (Поглавје IX); Колективното договарање (Поглавје X), Трипартизмот, односно Економско-социјалниот совет (Поглавје XI), Правото на штрајк (Поглавје XII), Мирно решавање на индивидуалните и колективните работни спорови (Поглавје XIII), Инспекциски надзор во областа на работните односи (Поглавје XIV), Социјално осигурување (Пензиско-инвалидско осигурување, осигурување во случај на невработеност и здравствено осигурување - Поглавје XIV).

Пред да ги истакнеме нашите оценки за трудот, како и предлогот, најнапред во скратена форма ќе ја презентираме неговата содржина.

Во првото поглавје од скриптата се опфатени предметот, содржината, дефиницијата, субјектите и карактеристиките на трудовото право. Исто така, во поглавјето се опфатени и разработени местото, значењето, називот, карактеристиките и односот на трудовото право со другите правни дисциплини.

Во второто поглавје авторите даваат приказ на еволутивниот развој на трудовото право и законодавство низ историјата, а во тој контекст е даден и историскиот развој на ова право во Република Македонија.

Во третото поглавје авторите се осврнуваат и на поимот извор на трудовото право, при што ги класифицираат истите според определени критериуми. Како позначајните извори на трудовото право, во скриптата се обработени: домашните (националните) извори, како што се: уставот, законите, подзаконските акти и колективните договори. Од меѓународните извори на трудовото право главен акцент се става на актите на ООН, МОТ, ЕУ, Советот на Европа и билатералните договори.

На проблематиката поврзани со функционирањето на Меѓународната организација на трудот (МОТ), историскиот развој, значењето, улогата, принципите, организационата структура и др. авторите го посветиле четвртото поглавје во скриптата.

Во петтото поглавје од скриптата авторите го посветиле на работните односи, каде што се поместени поимот и дефиницијата на работниот однос, како и елементите и начелата на работниот однос. Притоа, авторите се задржуваат на секој елемент и начело на работните односи, при што посебен акцент тие ставаат на начелото на недискриминација во работните односи половото вознемирување, (психичко вознемирување на работното место - мобингот, директна и индиректна дискриминација). Во ова поглавје е разработено и прашањето на засновањето на работен однос (институт јавен оглас), страните на договорот за вработување, условите за склучување на договор за вработување и договорната слобода. Исто така, во поглавјето се наведени основните видови на договорот за вработување, а е разработено и прашањето на содржината на договорот за вработување, односно правата и обврските на работникот и работодавачот од работниот однос (договорот за вработување).

Во шестото поглавје авторите го насочуваат фокусот на вниманието кон основните начини на престанок на важноста на договорот за вработување. Притоа тие на соодветен начин ги објаснуваат сите видови: престанокот на важноста на договорот за вработување со изминување на времето за кое што бил склучен; со смрт на работникот или работодавачот (физичко лице); поради престанување на работодавачот согласно со закон; со спогодбено раскинување; со отказ; со судска пресуда и во други случаи утврдени со законот.

Значајно внимание за платите, надоместоците на плата, работното време, паузите и одморите, отсуствата, надоместување на штетата авторите посветиле во седмото поглавје, каде што ги разработуваат најважните меѓународни правни инструменти за платата (ООН, МОТ), ЕУ, Советот на Европа, како и актите во македонското законодавство (Уставот, законите, колективните договори), еднаквото плаќање на мажите и жените, разликата помеѓу најниска и минимална плата, надоместување на трошоците поврзани со работата, поделбата на работното време, одморите, отсуствата и др.

Безбедноста и здравјето при работа авторите го разработиле во осмото поглавје каде што се осврнуваат на основните начела на безбедноста и здравјето при работа, поимот, значењето и целите. Исто така, во ова поглавје се разработуваат и најважните меѓународно-правни инструменти на ООН и МОТ кои се однесуваат на оваа проблематика. Како природен редослед на правните аспекти на ова проблематика авторите во скриптата ги наведуваат и правните извори на ЕУ, Советот на Европа и во Република Македонија (уставот, законите). Во тој контекст, се наведуваат најважните права и обврски на вработените и работодавачите во сферата на безбедноста и здравјето при работа. Во рамките на ова поглавје е разработено прашањето на посебната заштита на одредени категории на работници (жените, младите работници под 18-годишна возраст, инвалидите со право на професионална рехабилитација, повозрасните работници).

Остварувањето на заштитата на правата, обврските и одговорностите од работен однос е содржано во деветтото поглавје од скриптата, особено заштитата на правата на работникот кај работодавачот, остварување на заштита на правата преку синдикат, остварување на заштита на правата преку суд.

Во десеттото поглавје авторите ја разработуваат проблематиката на колективното договарање. Тие го дефинираат колективното договарање, односно колективниот договор, ја определуваат неговата суштина, ги сублимираат најважните теории за правната природа на КД, историскиот развој, правната рамка во кои спаѓаат актите на ООН, МОТ, ЕУ, Советот на Европа и националното законодавство (уставот, законите, колективните договори). Освен правната рамка, авторите се осврнуваат и на најважните институции кои се важни за ефикасно функционирање на колективното договарање во РМ, субјектите, нивоата, моделите на преставување на синдикатот и асоцијациите на работодавачи, критериумите за репрезентативност, значењето на КД и др.

Прашањето на трипартизмот, а во тој контекст и Економско-социјалниот совет на РМ е содржано во единаесеттото поглавје од скриптата. Во него се разработени поимот, суштината и развојот на трипартизмот, како и правната рамка (меѓународна, европска и национална) која се однесува на трипартизмот, односно Економско-социјалниот совет. Во тој контекст, авторите се задржуваат на функционирањето, структурата, органите и телата, надлежностите на ЕСС во РМ.

Штрајкот и правото на штрајк се обработени во дванаесеттото поглавје. И во оваа поглавје се поместени најважните меѓународни правни инструменти на ООН, МОТ и ЕУ. Значајно место е посветено и на националната правна рамка за остварување на правото на штрајк, каде посебно место зазема организирањето на штрајк и постапката за донесување на Правила за производно одржувачки и нужни работи.

Тринаесеттото поглавје е посветено на мирното решавање на индивидуалните и колективните работни спорови (помирувањето, посредувањето, арбитражата).

Инспекцискиот надзор во областа на работните односи е содржан во четринаесеттото поглавје. Овде посебно место зазема инспекторот на трудот, односно Републичкиот инспекторат на трудот и неговите права и обврски. Посебно е обработена постапката за покренување на инспекциски надзор од страна на заинтересираната страна (работник, синдикат, работодавач) и од страна на трудовата инспекција (*ex officio*).

Во последното петнаесетто поглавје е опфатено социјално осигурување, односно пензиско-инвалидското осигурување, кое се остварува преку тристолбен пензиски систем. Понатаму во поглавјето се опфатени и другите форми на социјално осигурување, односно осигурувањето во случај на невработеност и здравственото осигурување.

ЗАКЛУЧОК

Скриптата од авторите доц. д-р Андон Мајхошев и доц. д-р. Војо Беловски е систематски и логички подреден на современ начин каде што во петнаесет поглавја (тематски целини) се прикажани најважните правни институти и институции на трудовото право како важна правна дисциплина.

Материјата е презентирани на еден јасен, студиозен, стручно-методолошки начин, поради што студентите ќе можат оваа материја без тешкотија да ја совладаат. Сметаме дека овој труд ќе им овозможи на студентите да се стекнат со потребните знаења за оваа област, а ќе даде придонес и во научната и стручната јавност и затоа со големо задоволство препорачуваме да биде објавен.

Врз основа на гореизнесеното, предлагаме на Научно-наставниот совет на Правниот факултет во Штип ова учебно помагало (скрипта) со наслов „Трудово право“ од доц. д-р Андон Мајхошев и доц. д-р. Војо Беловски да го одобри за издавање.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Осман Кадриу, с.р.
Доц. д-р Љупчо Сотирски, с.р.